

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)

“ ” травня 2024 р.

**РЕФЕРАТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
за бакалаврською програмою професійного спрямування
«Міжнародний банківський бізнес»**

**на тему: «Банківське обслуговування зовнішньоекономічної
діяльності»**

Виконавець:
студентк ФФБС група 43
Мясніков Е.А.

/підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
Няньчук Н.Ю.

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Зовнішньоекономічна діяльність відіграє ключову роль в економічному розвитку будь-якої країни. Розширення зовнішньоекономічних зав'язків з іншими країнами поглиблює не лише економічну співпрацю, а також сприяє вирішенню соціальних та політичних питань, розвитку інтеграційних процесів у світову спільноту. Зовнішньоекономічна діяльність в умовах сучасного воєнного стану зазнає суттєвого тиску. Знищення виробничих потужностей, загострення проблеми втрати персоналу через мобілізацію та міграцію, постійні безпекові загрози безумовно негативно впливають на усі соціально-економічні процеси. За таких умов загострюються проблеми банківського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності створюючи для банків необхідність постійного удосконалення власних продуктів та послуг, виходячи з вимог сьогодення.

Питання розвитку зовнішньоекономічної діяльності розглядалися багатьма вченими, такими як: Акименко О.Ю., Васюренко В.О., Гаврилюк І.І., Гончар Г.П., Гордопалов В.Ю., Гребельник О.П., Заячківська О.В., Івасів Б. С., Кононов І.І. та інші.

Однак, зважаючи на сучасні умови ускладненні тривалою війною України, пошук шляхів надання послуг клієнтам які є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності є досить актуальним.

Мета роботи полягає у розглянути процес банківського обслуговування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Для досягнення поставленої мети було визначено наступні **завдання**:

- визначити сутність зовнішньоекономічної діяльності;
- обґрунтувати фінансового забезпечення розвитку зовнішньоекономічної діяльності;
- розглянути види банківського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності;

- оцінити стан розвитку зовнішньоекономічної діяльності;
- проаналізувати пропозиції щодо послуг для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності серед банків України;
- розглянути ризики зовнішньоекономічної діяльності, які мають бути враховані при розробці банківських послуг;
- розробити рекомендації щодо удосконалення банківського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.

Об'єкт дослідження - банківська діяльність щодо надання банківських послуг суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності. **Предмет дослідження** - теоретичні та практичні аспекти банківського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.

У роботі використано загальнонаукові й спеціальні **методи дослідження**, а саме: аналізу й синтезу – з метою дослідження сутності зовнішньоекономічної діяльності, видів банківського обслуговування; порівняння – для здійснення порівняльного аналізу практики банківського обслуговування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в Україні; узагальнення результатів – при формуванні висновків.

Інформаційною базою дослідження є офіційні статистичні дані Державного Комітету Статистики України, дані Світового банку, законодавчі акти, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з проблем розвитку зовнішньоекономічної діяльності та міжнародних банківських послуг, інформація з мережі Інтернет.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У структуру першого розділу увійшли: дослідження сутності зовнішньоекономічної діяльності, фінансового забезпечення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, видів банківського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності. У структуру другого розділу увійшли: оцінка стану розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні, аналіз пропозицій щодо банківського обслуговування зовнішньоекономічної

діяльності на ринку, дослідження ризиків зовнішньоекономічної діяльності у розробці банківських послуг. У структуру третього розділу увійшли: вивчення світового досвіду банківського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності, розробка рекомендацій щодо удосконалення процесу банківського обслуговування шляхом підвищення рівня його цифровізації.

ВИСНОВКИ

У економіці України негативні тенденції, які були спричинені війною, супроводжувалися руйнацією промислових та інфраструктурних об'єктів у зв'язку зі зменшенням зовнішнього попиту, зокрема через погіршення торгових відносин, а також падіння внутрішнього споживчого та інвестиційного попиту існує потреба у розвитку зовнішньоекономічних відносин, чому має сприяти відповідний банківський сервіс.

Зовнішньоекономічна діяльність є фактором розвитку міжнародних економічних відносин, коли можливості внутрішнього ринку обмежуються через воєнні дії, бізнес починає шукати шляхи компенсування втрат: вихід на нові ринки країн, пошук нових постачальників та партнерів, часткова або передислокація бізнесу в інші країни.

Банки виступають посередниками у створенні зовнішньоекономічних зв'язків. Як правило, ці зв'язки включають операції з міжнародної торгівлі - експортні та імпорتنі та прямі іноземні інвестиції. У цьому разі банки надають бізнесу широкий перелік послуг - трансакційні операції, операції з фінансування діяльності підприємств, інвестиційні операції, що забезпечують рух капіталів. Банки можуть також надавати консультаційні послуги, послуги пов'язані з експертизою зовнішньоекономічних контрактів, проведення перемовин тощо.

Ураховуючи досвід та професіоналізм банків, широку мережу розгалужених зв'язків, партнерство банків дозволяє покращити якість та ефективні організації зовнішньоекономічних відносин. Прагнення банків

найбільше відповідати потребам клієнтів стимулює їх розробляти нові продукти та постійно удосконалюючи обслуговування.

Варто зауважити, що за умов інтеграції України до Європейського Союзу, саме зовнішньоекономічна діяльність буде однією з найважливіших передумов. Наразі для економіки України, як економіки залежної від динаміки курсу долару США, зовнішньоекономічна діяльність впливає на попит та пропозицію валюти, створюючи тим самим тиск на інфляцію, валютні резерви та інші макроекономічні показниками, що визначають фінансову стабільність.

Україна має партнерські відносини майже з усіма країнами світу, однак її зовнішньоекономічна діяльність не є диверсифікованою. Переважна більшість зовнішньоекономічних зав'язків з країнами Євросоюзу. Останнім часом, на тлі воєнних дій налагоджуються зв'язки з країнами Африки та Глобального Півдня. Ці відносини переважно пов'язані із розвитком зовнішньоекономічної торгівлі, а саме експортом зернових культур. Розвинуті країни можуть стати для України донорами прямих інвестицій шляхом розвитку виробництва воєнно-промислового значення.

Можна зазначити, що в цілому сучасна структура зовнішньоекономічної діяльності в Україні залишалась незміною: експорт переважно представлена експортом зерна та сировини; імпорт - продукція індустриального виробництва. Однак війна вплинула на скорочення обсягів зовнішньоекономічної діяльності, що пов'язано із втратою виробничих потужностей через військові дії, втратою персоналу через міграцію та мобілізацію. Баланс на користь імпорту у цьому разі можна пояснити втратою внутрішніх можливостей виробництва з тих же причин і необхідністю компенсувати ці втрати, виходячи із внутрішнього попиту.

У роботі було розглянуто приклади сучасного обслуговування українськими банками суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Варто зазначити, що кожен банк реалізує програму обслуговування клієнтів, виходячи із власних ресурсних, технологічних можливостей. Наприклад, Приватбанк, як один із найбільших банків з розвинутими цифровими

технологіями, пропонує клієнтам зручний та швидкий формат обслуговування. А Укрексімбанк у своїй діяльності спирається на досвід та розгалужену мережу зав'язків з іншими країнами. Усі поширені форми обслуговування зовнішньоекономічної діяльності, такі як акредитиви, інкасо, гарантії, торгівельне фінансування пропонуються більшістю українських банків.

Отже, можливості та масштаби зовнішньоекономічної визначаються економічним розвитком країни, рівнем її доходів. У роботі розглянуто дані Світового Банку за групами країн з різними доходами. Країни з низьким рівнем доходів демонструють найнижчу активність, країни з високими є не лише лідерами у зовнішньоекономічній торгівлі, а також основними постачальниками прямих іноземних інвестицій. Дослідження дозволило дійти висновків, що зовнішньоекономічна діяльність залежить від кризових ситуацій: так світова криза 2008 року призвела до зниження показників експорту та імпорту, прямих іноземних інвестицій у всьому світі. Також негативні наслідки мала коронокриза.

Отже обслуговування зовнішньоекономічної діяльності є перспективним для українських банків, тому позитивним для наслідування є досвід провідних іноземних банків. Наприклад, J.P. Morgan Bank, який поєднує у своїй діяльності бізнес комерційного та інвестиційного банків має розгалужену мережу представництв, надає послуги по усьому світові, а також при здійсненні міжнародних операцій орієнтується на специфіку локальних ринків. Банк працює великими обсягами різноманітних даних, максимально враховує потреби клієнтів, що робить виводить його обслуговування на більш якісний рівень. Банк широко застосовує для обслуговування відповідні цифрові платформи та рішення. Це дозволяє зробити процес обслуговування більш доступним, якісним, максимально урахувати потреби клієнтів.

Тому для українських банків важливим розвитку обслуговування є його цифровізація. Рівень цифровізації позитивно впливає на зміцнення фінансової системи та робить обслуговування банків більш конкурентоспроможним. Для

обслуговування зовнішньоекономічної діяльності має бути використано інтегрований підхід, коли цифрові рішення від банку, митниці, податкової, постачальників поєднано на спрямовано на якісний результат зовнішньоекономічних угод.

АНОТАЦІЯ

Мясніков Е.А. «Банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньою програмою професійного за спрямування «Міжнародний банківський бізнес». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024.

У роботі розглянуто процес банківського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності, визначено критерії зовнішньоекономічної діяльності, охарактеризовано види банківських послуг для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Проаналізовано сучасний стан розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні, охарактеризовано ризики зовнішньоекономічної діяльності, наведено приклади обслуговування українськими банками суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Розглянуто міжнародний досвід банківського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності, обґрунтовано пропозиції щодо підвищення рівня цифровізації надання послуг суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, банк, послуга, цифровізація.

ANNOTATION

Miasnikivov E.A. " Banking services for foreign economic activity".

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in the specialty 072 "Finance, banking and insurance" under the professional educational program in the direction "International banking business". – Odesa National University of Economics. - Odesa, 2024.

The paper examines the process of banking services for foreign economic activity, defines the criteria of foreign economic activity, characterizes the types of banking services for subjects of foreign economic activity.

The current state of development of foreign economic activity in Ukraine is analyzed, the risks of foreign economic activity are characterized, and examples of services provided by Ukrainian banks to subjects of foreign economic activity are given.

The international experience of banking services for foreign economic activity is considered, and proposals for increasing the level of digitization of services to subjects of foreign economic activity are substantiated.

Key words: foreign economic activity, bank, service, digitization.